

Резолюція круглого столу

«Нові можливості для освіти молоді з питань збереження репродуктивного здоров'я в рамках втілення Концепції «Нова Українська школа»

Круглий стіл на тему: «Нові можливості для освіти молоді з питань збереження репродуктивного здоров'я в рамках втілення Концепції «Нова Українська школа» був організований Благодійним Фондом «Здоров'я жінки і планування сім'ї» 14 грудня 2017 року у Великій Конференц-залі Національної академії наук України, м. Київ.

Учасники/-ці круглого столу – представники/-ці державних, громадських, молодіжних та міжнародних організацій, аналітичних центрів та інститутів соціальних досліджень, навчальних закладів, в тому числі інститутів післядипломної педагогічної освіти, та мережі Клінік, дружніх до молоді України, – обговоривши питання нових можливостей для освіти молоді з питань збереження репродуктивного здоров'я в Україні, відзначають:

- сучасні дані про рівень поінформованості та поведінку української молоді щодо свого сексуального та репродуктивного здоров'я, а також статистика щодо поширення ВІЛ та ПСШ серед молоді, обізнаність та практики використання сучасних методів контрацепції, кількість підліткових вагітностей, – говорять про потреби у вдосконаленні освіти з питань збереження репродуктивного здоров'я та вжиття додаткових заходів спрямованих на виховання статевої культури зростаючого покоління як передумови збереження їх репродуктивного здоров'я.

- упереджене ставлення батьків та сприйняття деякими адміністраціями ЗНЗ профілактичної освіти (програм статевого виховання) як таких, що не є пріоритетними, спричинює обмеження доступу учнівської молоді до повної та достовірної інформації та знань щодо їх сексуального та репродуктивного здоров'я та прав, та, відповідно, негативно впливає на їх поведінку та ставлення до здоров'я та життя.

- головною передумовою запобігання подальшому поширенню ПСШ та ВІЛ серед молоді, зниженню кількості підліткових вагітностей, і загалом - виховання у молоді відповідального ставлення до власного здоров'я та уникнення ризикованої поведінки, - є впровадження комплексних програм сексуальної освіти/статевого виховання.

- оновленні, відповідні потребам підлітків та міжнародним рекомендаціям навчальні програми зі статевого виховання, а також якісна їх реалізація, сприятимуть покращенню обізнаності учнів та змінам у їх поведінці у бік менш ризикованої.

За результатами обговорення питань щодо нових можливостей для освіти молоді з питань збереження репродуктивного здоров'я в рамках втілення Концепції «Нова Українська школа», учасники/-ці круглого столу **рекомендують:**

Міністерству освіти на науки України:

1. Переглянути та оновити державні стандарти початкової загальної освіти та базової і повної загальної середньої освіти, а також програму та навчальну матеріали з предмету «Основи здоров'я» з метою збільшення кількості тем, що стосуються позитивних аспектів сексуальності, збереження репродуктивного здоров'я, усвідомленого прийняття рішень, толерантності та поваги, гендерної рівності, сексуальних та репродуктивних прав молоді тощо.

2. Контролювати відповідність програми зі статевого виховання/сексуальної освіти міжнародним рекомендаціям щодо таких програм, визначеним, зокрема, у документах, створених ЮНЕСКО¹, Фондом Народонаселення ООН², ВООЗ та ВЗгА³.
3. Інтегрувати окремі питання щодо статевого виховання у інваріативну складову навчальної програми починаючи з 5-го класу, та включно із 10-11 роками навчання (пізніше – включно із 12-м класом).
4. Заохочувати створення нових та підтримувати використання вже розроблених програм, методичних матеріалів та навчальної літератури, що передбачають в тому числі і потреби у навчанні учнів із особливими освітніми потребами (підлітків та молоді з інвалідністю).

Міністерству освіти на науки України у співпраці із закладами педагогічної освіти та громадськими організаціями:

1. Покращити систему освіти / навчання викладачів предмету «Основи здоров'я» (як для початкової, так і середньої школи), а також шкільних психологів та соціальних педагогів в рамках курсів підвищення кваліфікації на базі інститутів підвищення педагогічної кваліфікації / академій неперервної освіти, а також через дистанційне навчання (он-лайн курси). Зокрема, навчання має бути спрямоване на:
 - Підвищення рівня поінформованості вчителів щодо правових аспектів сексуального та репродуктивного здоров'я;
 - Підвищення рівня обізнаності вчителів, шкільних психологів та соціальних педагогів щодо статевої культури як передумови збереження репродуктивного здоров'я, профілактики ВІЛ/СНІД, та здорового способу життя загалом.
 - Розвиток навичок з проведення інтерактивних занять, зокрема під час висвітлення тем статевого виховання.
2. Поліпшити забезпечення вчителів методичними матеріалами для проведення інтерактивних занять в тематиці статевого виховання та предмету «Основи здоров'я», а саме:
 - Розробити інформаційні, методичні та візуальні матеріали для висвітлення питань статевого виховання. Під час розробки матеріалів передбачити потреби у навчанні учнів із особливими освітніми потребами, а також необхідність внесення методичних рекомендації для вчителів щодо роботи із такими дітьми.
 - Експертиза та затвердження (рекомендація) цих матеріалів відповідними підрозділами/відділами Міністерства науки та освіти України, в тому числі щодо їх відповідності принципам гендерної рівності.
 - Забезпечення універсального доступу до ресурсів (доступні як друковані, так і електронні версії матеріалів).
3. Розробити та впровадити систему моніторингу викладання та оцінки ефективності предмету «Основи здоров'я» в контексті розвитку ключових компетентностей учнів, зазначених у Концепції «Нової української школи». Моніторинг має проводитись у співпраці із зовнішніми організаціями / інститутами та бути спрямований не тільки на оцінку рівня знань учнів, але й оцінку змін у їх поглядах, вміннях та поведінці.

¹ International Technical Guidance on Sexuality Education. An evidence-informed approach. Revised edition. UNESCO, 2018. <http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001832/183281e.pdf>

²UNFPA Operational Guidance for Comprehensive Sexuality Education: A Focus on Human Rights and Gender. United Nations Population Fund, 2014. <http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/UNFPA%20Operational%20Guidance%20for%20CSE%20-Final%20WEB%20Version.pdf>

³ WHO Regional Office for Europe and BZgA Standards for Sexuality Education in Europe. A framework for policy makers, educational and health authorities and specialists. Federal Centre for Health Education, BZgA Cologne, 2010. https://www.bzga-whocc.de/fileadmin/user_upload/WHO_BZgA_Standards_English.pdf

4. Вжити заходів для сенсibilізації адміністрацій шкіл щодо важливості предмету «Основи здоров'я» та його впливу на подальшу поведінку та здоров'я зростаючого покоління.
5. Вжити заходів задля популяризації предмету «Основи здоров'я» та інших заходів зі статевого виховання на базі шкіл серед педагогів та учнів шкіл.
6. Сприяти налагодженню співпраці закладів освіти із мережею державних (медичних, соціальних) та громадських організацій задля покращення умов для реалізації комплексних міжгалузевих програм статевого виховання на всіх етапах освіти.
7. Сприяти налагодженню системної просвітницької роботи з батьками щодо компонентів статевого виховання, які входять до інваріативної та варіативної складової шкільної програми, а також їх власної ролі й цьому процесі. З цією метою, покращити доступ класних керівників та викладачів предмету «Основи здоров'я» до інформації та програм по роботі з батьками, зокрема Програми «7 кроків назустріч. Дружні зустрічі з батьками з питань збереження здоров'я та статевого виховання дітей та підлітків» (розроблена БФ «Здоров'я жінки і планування сім'ї» та схвалена для використання в ЗНЗ Науково-методичною Радою з питань освіти Міністерства освіти і науки України, Лист ДУ «Інститут модернізації змісту освіти» від 25.12.2015 №2.1/12-Г-134) та «Програми 15» (впроваджується Українським Фондом "Благополуччя дітей").

Міністерству охорони здоров'я України

1. Прискорити прийняття Концепції Державної програми «Репродуктивне здоров'я нації» на період до 2021 року та план заходів, одним із пріоритетів якої є покращення стану репродуктивного здоров'я підлітків і та молоді.
2. Поліпшити доступ підлітків та молоді до якісних та дружніх до молоді послуг, для цього:
 - Сприяти посиленню організаційно-технічного та кадрового потенціалу Клінік, дружніх до молоді.
 - Сприяти налагодженню системи взаємодії фахівців мережі Клінік, дружніх до молоді, з медичною службою загальноосвітніх навчальних закладів з метою співпраці у наданні інформаційно-консультативних послуг та здійснення профілактичних заходів серед учнівської молоді.
 - Покращити обізнаність підлітків та молоді про послуги та місцезнаходження Клінік, дружніх до молоді, шляхом включення інформації про КДМ у навчальні матеріали, а також проведення інформаційних кампаній (включно із соціальною рекламою).

Державним, громадським та міжнародним організаціям

1. Сприяти посиленню голосу підлітків та молоді щодо їх потреб у сексуальній освіті/статевому вихованні. Для цього:
 - Продовжити проведення в Україні соціологічних досліджень серед підлітків та молоді, в тому числі в межах міжнародних дослідницьких проектів.
 - Залучати молодь до обговорення політик та питань, пов'язаних зі статевим вихованням, покращення доступу до сервісів та засобів контрацепції.
 - Залучати підлітків та молодь до планування, реалізації, моніторингу та оцінки проектів та заходів, спрямованих на формування їх статевої культури.
2. Посилити співробітництво із іншими громадськими та молодіжними організаціями з метою об'єднання зусиль та створення більш сприятливого середовища для покращення статевого виховання в Україні.

Крім того, учасники круглого столу домовились продовжити співпрацювати з метою подальшої адвокації програм статевого виховання/сексуальної освіти як на місцевому, так і на національному рівнях.

З метою доведення результатів проведення круглого столу до широкого загалу, його учасникам/-цям пропонується оприлюднити інформацію про хід проведення заходу та текст резолюції на своїх офіційних веб-сайтах та сторінках у соціальних мережах.

За дорученням учасників/-ць круглого столу
Голова Правління БФ «Здоров'я жінки і планування сім'ї»

Галина Майструк